

REDAKCIJA: KEMPTEN, LITHUANIAN CAMP, ROTTACHSTR. 15 / II BL. 41 K./ TELEF. NR. 3211/15

Nr. 145/332/

Trečiadienis, 1946.VI.26

IŠ VISO PASAULIO

- VAKAR PARYŽIUJE; kaip sakoma iš Londono, priešpiet keturi vice-ministeriai sudarę sąrašą klausimų, dėl kurių ligi šiol, svarstant Italijos taikos sutarties projektą, nevyksta susitarti. Patys ministeriai turėję vakare vieną posėdį, užtrukusį per dvi valandas, bet vėl "maža pažangos" tepadaryta. Korespondentų žiniomis, Bėvinas vienu tarpu šūktelėjęs: "Vis tiek pat, ką pirma svarstysime!" Paryžiuje manoma, jog vakar buvęs liečiamas Triesto klausimas, bet Molotovas dėl jo tebelaukia naujų instrukcijų iš Maskvos. Prieš posėdį Byrnes su Molotovu vėl turėję privačią pasitarimą, ir tai jau esąs trečias kartas per pastarąsias dienas. Norima ligi penktadienio baigti apsvarstyti taikos sutarčių projektus su Italija ir Balkanų valstybėmis, o paskui būsia einama prie Vokietijos ir Austrijos klausimų. Užvakarykščių posėdžių svarbiausias nutarimas esąs tas, kad susitarta palikti Italijai pustertal sritį, į kurią reiškianti pretenziją Austrija. Londono žiniomis, kancl. Figl pareiškęs, jog Austrija savo pretenzijų į P. Tirolį neatsisakysianti, nors Paryžiuje ir kitaip būtų nutarta.

- ATOMO KOMISIJA, kurion įeina visi 11 PST narių ir dar Kanada, vakar New Yorke turėjo trečią posėdį, imdama svarstyti JAV ir Rusijos pasiūlymus dėl atomo energijos kontrolės. Londono žiniomis, Parodi pareiškęs, jog Prancūzija remianti visas JT pastangas tai kontrolei įgyvendinti, o Amerikos ir rusų pasiūlymai turi skirtumų daugiausia dėl įgyvendinimo metodų. Lenkui Dr. Lange atrodo, jog tiek Amerikos, tiek Rusijos pasiūlymų principai esą identiški. Olando van Kleffens nuomone, "veto" teisės svarstymą reikėtų nukelti į vėlesnį laiką. Sudaryta darbo komisija iš 12 narių, kuriai teksią apsvarstyti visus atomo kontrolei iškeliamus pasiūlymus. Gromyko tam darbo komisijos sudarymui pritaręs su sąlyga, jei bus laiduota, kad visi pasiūlymai bus ištirti. Sudarytajai komisijai pamininkaujęs australietis Dr. Evett, kuris, pasitaręs su Baruch ir Gromyko, nustatysias posėdžiui laiką.

- PST užvakarykščiame posėdyje, kaip Londonas praneša, sudaryta iš D. Britanijos, Australijos ir Lenkijos atstovų komisija, kuri turėsianti suformuluoti rezoliuciją dėl antrojo Dr. Lange pasiūlymo Franco Ispanijos reikalu. Rezoliucijoje turėsia būti apibrėžta, kuria forma Ispanijos klausimas paliktinas PST darbotvarkėje.

- JAV abeji rūmai, kaip Beromünster praneša, didele balsų dauguma priėmė karo tarnybos prailginimo įstatymą. Londono žiniomis, kariams, ištarnavusiems pusantros metų, tenai prailginama tarnyba ligi 1947 m. kovo mėn.

- DAUG RUSŲ KARININKŲ, kaip Maskva praneša, dabar ilsisi Tar. Sąjungos karo ministerijos įrengtose sanatorijose, esančiose Krima, Kaukaze, Ukrainoj, taip pat Port-Artūre, Sachaline ir kitur.

- JAV protesto notą dėl keturių amerikiečių žurnalistų neileidimo į Rumuniją, Londono žiniomis, sovietai atmetę, kaip tatali pra-

nešęs JAV užs.reik.vicemin.Acheson. Tai esąs Potsdamo susitarimo pažeidimas. Frankfurto žiniomis, prieš kurį laiką D.Britanijos įteiktoji nota Rumunijai dėl laisvų rinkimų įvykdymo ir demokrati- nių laisvių ligi šiol dar neskelbiama Rumunijos spaudoje, nors tai būtų pažadėta to krašto užs.reik.ministerijos.

- MIN.PIRM.BIDAULT, Londono žiniomis, jau parėmęs pareigas iš Gouin. Vakar įvykęs pirmasis naujojo vyriausybės kabineto posėdis, kur buvo apsvarstoma naujosios vyriausybės deklaracija seimui, šiandien susirinkančiam posėdžiui. Manoma, kad toji deklaracija būsimi priimta. Svarbiausias klausimas - tai atlyginimų pakėli- mas. Prof.sajungos 15% laikančios per mažų pakėlimu, nors su tuo, Bidault pasiūlius, komunistai esą sutikę.

- ITALIJOS, Londono žiniomis, vakar posėdžiavęs steig.seimas. Te- nai būtų pareikšta, kad Italija neatsisakysianti savo pretenzijų į Veneciją Juliją ir Triestą.

- VENGRIJOS min.pirm.Nagy, kaip Londonas sako, britų lėktuvu jau sugrįžęs į Budapeštą ir čia netrukus seimui padarysias pranešimą iš savo kelionės į Vašingtoną, Londoną ir Paryžių "Schwäbische Zeitung" /Nr.48,VI.25/ rašo: R.Kat.Bažnyčios Dievo Kūno procesi- jos, kurios Vengrijoje visuomet būdavo ypačiai uoliai apvaikščio- jamos, šiais metais buvo uždraustos.

- DEMOKRATINĖS PARTIJOS, kaip Maskva praneša, Lenkijoje išleidu- sios į visuomenę stsišaukimą, kuriuo kviečiama per netrukus įvyk- sianti čia referendumą į visus tris klausimus atsakyti "taip".

- DANIJOS užs.reik.min.Rasmusen pareiškęs, - kaip tai Londonas praneša, - kad Tar.Rusija, kaip jis neseniai Maskvoj lankydamasis iš Stalino patyręs, sutiksianti pusę Danijoje esančių vokiečių pa- bėgėlių priimti į savo valdomą Vokietijos zoną; jeigu kita pusė tų vokiečių būsimi priimta į vakarines zonas. Tuo nepaliečiama esą pietiniame Schleswige esančių vokiečių, nes toji sritis įei- nanti britų zonon. Frankfurto žiniomis, piet.Schleswige įvykęs gausingas mitingas, per kurį reikalauja tą sritį įjungti į Daniją.

- "SWDDEUTSCHE ZEITUNG", Londono žiniomis, militarinės valdžios nubaustas už tai, kad birželio 4 d. idėjo straipsnį, kritikuojan- tį Čekoslovakiją dėl jos nepalankaus vokiečių traktavimo. Kalbamas laikraštis esąs sumažintas ligi 4 puslapių.

- PERSIJOS geležinkelininkų komisija, kuri buvo nuvykusi į Azer- beidžaną perinti geležinkelių, per dvi savaites nesulaukė rusų komisijos ir be nieko sugrįžo į Teheraną /"St.a.Str." Nr.172,VI.23/

- AMUNICIJOS SANDĖLIS, kaip Londonas praneša, surastas viename kaime netoli nuo Tel-Avivo. Ryšium su tuo suimta žydų - trys vy- rai ir viena moteris.

- "PABALTIJO VALSTYBĖS TURI TEISĘ GYVENTI" - tokia antraštė,rau- donai parašyta, pirmajame puslapy idėjo Robert Barrat straipsnį Paryžiuje išseinančiame laikraštyje "Temoignage Chretien" /Nr.108, VI.21/. Tena rašoma: "Ar bus iš Paryžiaus konferencijos mūsų- taikos vilčių galutinės laidotuvės? Jau ir mažiausiai nusiminę iš oficialių komentatorių parodo, kad daugių daugiausia, ko iš jos galima laukti, tai ligšiolinės tarptautinės santvarkos išlaikymo neribotam laikui." Bet ką reiškia ši tzerka - tai Europa, perpauta pusiau, kurios kiekviena pusė, norės ar nenorės, turės klausyti dviejų milžinų, kurie dabar viešpatauja pasaulyje. Tai išlaikymas per kai kokį laiką tokių dalykų, kurių negali kęsti krikščionys.

ka sąmonė, kiekviena laisvo ir teisybę mylinčio žmogaus sąmonė: paverčimas, slėptas ar ne, tautų, kurioms tamsiausiomis šio baisiojo karo dienomis Atlanto charta buvo prasmingos kovos ir vilties pagrindas. Šitokie dalykai, kurie viešpatuoja didelėje Europos dalyje, ižeidžia ne tik moralės reikalavimus, bet ir yra naujo konflikto užuomazga. Tai yra trys Pabaltijo valstybės, kurios yra atsidūrusios apverktinoje padėtyje, paneigiant visas tarptautinės teisės taisykles; kurių vienintelis nusikaltimas tebuvo galingų kaimynų buvimas ir kurių vienintelė piktadarybė tebuvo atkaklus noras nepriklausomai ir laisvai gyventi. Šias valstybes pasaulio nuomonė jau antri metai nutyli, nors dėl šio tylėjimo visi civilizuoti žmonės turėtų persusti iš sarmatos. Savo tautine kilme, kalba ir dvasia Lietuva, Latvija ir Estija nepriklauso nei slavų, nei germanų tautoms. Tolimoji krikščioniškos civilizacijos tvirtovė šiaurričių Europos krašte, Lietuva, nuo XIV iki XVII amž. turėjo garbingą istoriją, jos imperija ėjo nuo Baltijos iki Juodųjų Jūrų. Bet 1569 m. sujungusi savo likimą su Lenkijos, ji kaip ir ši tokia pat kankinių tauta, tapo 1772 ir 1795 m. padalijimų auka ir buvo įterpta į carų imperiją. Latvija ir Estija, kurios nuo XII amž. buvo kovų laukas tarp norvegų, anglosaksų, vokiečių ir rusų, jos veikiai pakliuvo į Petro Didžiojo nagus. L a i m i n g o s t a u t o s: 1919 m. sutartys visoms trimis tautoms sugrąžino laisvę. Per 20 metų jos mokėjo parodyti pasauliui, kad jų sukūrimas nebuvo Versalio diplomatų vaizduotės kūrinys, o visiškai gajai tikrovė. Toki valstybės vadai, kaip Smetona Lietuvoj, Pēteris Estijoje ir Ulmanis Latvijoje mokėjo vest savo tautas į gerovę ir socialinę taiką, aprūpindami jas tikrai demokratinėmis institucijomis. Per kelis laisvės metus šios tautos taip įsitaisė gyventi, kaip niekuomet prieš pirmąjį pasaulinį karą: vakarų keliautojai buvo priversti nustebti jų auklėjimo, visuomeninio sveikatingumo, darbo arba socialinio saugumo įstatymų leidimo pasiekimais. Keliais žodžiais tariant, jei nebūtų kaimynų, šios tautos būtų tebegyvenę laimingos ir be istorijos. Bet 1939 metų susikirtimas buvo jų skausmingojo Kalvarijos kelio pradžia ir kuris, kiek mes galime spręsti, dar toli nuo pabaigos. Po 1939 m. Vokietijos-Rusijos pakto šias tris Pabaltijo respublikas užėmė 100 sovietinių divizijų. Buvo surengtas rytietiško pobūdžio plebiscitas: vienas sąrašas tik iš komunistų kandidatų, pasų atėmimas iš susilaikančių ir leidimas sovietiniams kariams balsuoti. Šitokiu būdu visai nesunku buvo surinkti milžinišką daugumą balsų už prisijungimą prie TSRS. Ir tučtuojau ėmė persekioti visus, kas priešingas naujajai snatvarkai: inteligentai, tarnautojai, kariai, kunigai tūkstančiais buvo tremiami į Sibirą. Nuo 1941 m. birželio 14 iki 17 dienos 40.000 žmonių buvo užkalti į gyvulinius vagonus be maisto ir vandens ir išvežti į rytus. Iš dokumentų, paskui atrastų, buvo susekta, kad Maskva buvo nutarusi išgabenti apie 700.000 lietuvių. Nesunku suprasti, kad nacių kariuomenei ėmus žygiuoti pirmą nuo 1941 m. birželio 22 iki 25 d., pabaltijiečiai stvėrėsi už ginklo prieš rusus. Deja, jiems tepavyko tik pasikeisti savo viešpačius, ir jų viltis vėl atgauti nepriklausomybę netrukus dingo. Naujas Kryžiaus kelias prasidėjo jiems su vokiečių okupacija: 100.000 buvo išvežta į nacių kančias. Teroras viešpatavo trejus metus, bet vokiečiams nepasisėkė užgniaužti atkaklios pabaltijiečių partizanų valios gyventi ir gyventi laisviems, kaip ir visoj užimtoj Europoj. N a u j o j a k a n č i a: 1944 m. liepos mėn. tragedija vėl prasidėjo. Iš pirmųjų sovietinės kariuomenės žygių nė kiek nebuvo galima abejoti, kad jie yra pasiryžę nuslėpti kiekvieną tautinės nepriklausomybės pasireiškimą.

Liepos 12 d. ir rugpiūčio 6 d. jie išžudė visus Kalsnavos ir Lau-
donos gyventojus Latvijoje. Kaloogoje, netoli Talino, keli tūks-
tančiai, tarp kurių 700 inteligentų, kuriuos buvo suėmę vokiečiai
ir išvadavę estai patriotai, buvo gyvi sudeginti ant milžiniško
laužo. 40% gyventojų bandė pabėgti į Vakarus, bet daugumas buvo
pavyti ties Dancigu, Dresdenu ir Berlynu. 250.000 pavyko prisi-
glausti prancūzų ir anglosaksų zonose. Kiti buvo išsiųsti į Rusi-
ją. Jau dveji metai, kai tveria šių trijų mažų tautų kančios. Asi-
miliacijos taktikai okupantas vėl vartoja smurtą. NKVD /valsty-
binė rusų policija/ skleidžia terorą miestuose ir kaimuose. Bet
kurios laisvos minties pasireiškimas žiauriai užgniaužiamas: te-
leidžiami tik komunistiniai raštai, kultūrinės sąjungos, semina-
rijos uždarytos, tikiškos brolijos panaikintos. Iš pastarųjų
buvo pareikalauta pasirašytinai pasižadėti nemokyti katekizmo
nei šeimose ir net bažnyčiose. Tik 1945 m. buvo į Uralą išgaben-
ta per 50.000 žmonių. Šių metų pavasarį 60.000 lietuvių jaunu-
lių nuo 12 iki 18 metų buvo ištremta į Rusiją, prisidengiant rei-
kalu mokytį juos sovietinėse technikos mokyklose. Pridėkite prie
viso šito 800.000 okupacinę kariuomenę, kuri reikia šerti ir iš-
laikyti, ir jūs turėsite vaizdą begalinio skurdo, kurį kenčia šie
trys nelaimingi maži kraštai. Bet nors juos persekioja, traukia
ir šaudo, estai, latviai ir lietuviai neatsisako nuo savo tvirto
noro atgauti savo tautinę ir politinę laisvę ir atkurti nepri-
klausomas valstybes. Susidarė naujas pasipriešinimas, kuriame
susibūrė apie 30.000 partizanų, kurie dieną slapstosi giriose ir
pelkėse, o naktimis puola raudonosios armijos karus. Ši pasiprie-
šinimą išreiškia senovinė latvių daina: Nenoriu, kad mane girtų,
nenoriu, kad mane žemintų, tenoriu būti lygus tarp lygių žmonių!
Tiesa, niekada mums neatėjo į galvą, kad pasaulis galėtų pereiti
iš totalinio karo į totalinę taiką be sukrėtimų ir susikirtimų.
Bet išdrįskime prisipažinti savo laukimą, kad po totalinio Reicho
pradingimo pasaulyje atsirasia tiek geros valios žmonių, jog pa-
jėgs nusikratyti piktaisiais burtais, sužadintais nacinių nuka-
riautojų valios į galią. Taip, mums atrodo, kad tautų vadovai iš-
drįs nušviesti totalinės avantiūros pamokas ir pajėgs suprasti,
kad joks žygis neišliks, jei jis pagrįstas smurtu ir melu, jokia
tarptautinė santvarka nepatvers, jei ji pamina pirmuosius tautų
teisės principus. Atlanto chartos ir Krimo konferencijos pareiš-
kimai, kuriais trys didieji drauge pareiškė savo norą atstatyti
suverenumo ir savarankiškumo teises tautų, kurioms jos buvo jėga
išplėstos, atrodo mums geras kelias į taiką. Bet šiandien ar rei-
kia sakyti, kad ketinimas palikti Europą jos dabartiniam likimui,
paskirstant ją į dvi zonas, iš kurių vieną laikys kariškai okupa-
vę sovietai, o antra ekonomiškai priklausys anglosaksams, atrodo
užkaboris, kuriame kada nors žūs taika? Šitas išsprendimas tėra
iškilmingas pripažinimas, kad žmogus bejėgis isikurti planetoj
taip, kad visšpatautų daugiau tvarkos ir teisybės. Tai paprastas
neteisybės ir nežmoniškumo pripažinimas. O kad keturi didieji su-
prastų savo atsakomybę prieš istoriją". Prie straipsnio idėtos
vaizdas, iš kurio matyti kaip gatvės iškaba su įrašu "Präsident
Smatonā Aleš" pakeičiama iškaba su "Adolf Hitler Strasse".

VIETOS ŽINIOS

- CHORO REPETICIJOS šiandien 15 val. moterims ir 16³⁰ val. vyrams.
- PAMESTA PINIGINĖ su 400 RM vakar miesto teatre per kino seansą
19³⁰ val. Pamatėjas F.Kairys prašo radėją jam tą piniginę gražinti
į II,bl.94 kmb. Skiria 100 RM radybų.